

ЛИТОВСКИЙ ВѢСТНИКЪ.

ОФИЦИАЛЬНАЯ

ГАЗЕТА.

№

82.

KURYER LITEWSKI.

GAZETA URZĘDOWA.

Вильна. Вторникъ. 12-го Октября — 1837 — Wilno. Wtorek. 12-go Października.

ВНУТРЕННІЯ ИЗВѢСТІЯ.

Санктпетербургъ, 2-го Октября.

Его Императорское Высочество Великій Князь **МИХАИЛЬ ПАВЛОВИЧЪ**, изволилъ прибыть въ Москву 21-го Сентября.

— Его Святлость Принцъ **Бернгардъ Саксенъ-Веймарскій** пожалованъ Кавалеромъ Ордена *Св. Андрея Первозваннаго*, а Его С. Принцъ **Максимиліанъ Лихтенбергскій**, Кавалеромъ ордена *Св. Александра Невскаго*.

— Высочайшимъ Рескриптомъ, 30-го минувшаго Августа, Генераль-Лейтенантъ въ службѣ **Е. В. Короля Шведскаго и Норвежскаго, Аксель ф. Мёрнеръ**, Всемилостивѣйше пожалованъ Кавалеромъ Императорскаго и Царскаго ордена *Благо Ора*.

— Высочайшими Именными Указами, отъ того же числа, данными Капитулу Россійскихъ Императорскихъ и Царскихъ орденовъ, Всемилостивѣйше пожалованы Кавалерами ордена *Св. Анны второй степени*, съ брилліантными украшеніями: Императорско-Австрійской службы Полковникъ Князь **Лихтенштейнъ**, Королевско-Баварской службы Полковникъ Графъ **Баумгартенъ**, Королевско-Виртембергской службы Маіор Графъ **Липпе** и Адъютантъ **Е. В. Короля Шведскаго и Норвежскаго, Графъ Лилленкранцъ**. (С. П.)

Одесса, 10-го Сентября.

Его Императорско-Королевское Высочество Эрцъ-Герцогъ Австрійскій **Іоаннъ** отправился отсюда въ Севастополь, вмѣстѣ съ Императорскою Фамиліею, на пароходѣ *Сверная Звѣзда*; часть свиты Его Высочества отправилась туда же вечеромъ на Австрійскомъ пароходѣ *Марія-Анна*.

— Его Королевское Высочество Принцъ Прускій **Адалбертъ**, съ свитою своею, отправился въ Севастополь, въ ночь съ 9-го на 10-е число, на пароходѣ *Нева*.

— Его Святлость Генераль-Фельдмаршалъ Князь Варшавскій Графъ **Паскевичъ-Эриванскій**, выѣхалъ отсюда 8-го ч. вечеромъ въ Варшаву.

— На пароходѣ *Сверная Звѣзда* отплыли въ Севастополь: Министръ Императорскаго Двора Князь **Волконскій**, Генераль-Адъютантъ Графъ **Орловъ** и **Кавелинъ**, и Двора Его Императорскаго Величества Лейбъ-Медикъ **Маркусъ**, равно какъ и прибывшіе сюда 7-го числа на этомъ самомъ пароходѣ Вице-Адмиралы: Начальникъ Морскаго-Штаба Его Императорскаго Величества Князь **Меньшиковъ** и Командиръ Черноморскаго Флота и Портовъ **Лазаревъ**.

— 9-го числа въ часъ по полудни отплылъ отсюда въ Севастополь пароходъ *Петръ Великій*, на коемъ отправились туда: Вице-Канцлеръ Графъ **Нессельроде**, Новороссійскій и Бессарабскій Генераль-Губернаторъ Графъ **Воронцовъ**, Генераль отъ Кавалеріи Графъ **Виттъ**, Императорско-Россійскій Посланникъ при Шведскомъ Дворѣ Графъ **Потоцкій**, Австрійскій Фельдмаршалъ-Лейтенантъ Князь **Виндизгерцъ** и Лордъ **Ингестри**.

— Въ ночь съ 8-го на 9-е ч. на военномъ парохо-

WIAOMOŚCI KRAJOWE.

Санкт-Petersburg, 2-go Października.

Его CESARSKA WYSOKOŚĆ WIELKI XIAŻE **MICHAŁ PAWŁOWICZ** raczył przybyć do Moskwy 21-go Września.

— Jaśnie Oświecony Xiaże **Bernhard** Sasko-Weimarski, mianowany Kawalerem Orderu *S. Andrzeja Pierwszego wezwania*, а JO. Xiaże **Maxymilian** Leuchtenbergski Orderu *Sw. Alexandra Newskiego*.

— Przez Naywyższy Reskrypt, dnia 30 Sierpnia, Jenerał-Porucznik służby Szwedzko-Norweskiej **Axel von Mörner**, Nayłaskawiey mianowany Kawalerem CESARSKO-KRÓLEWSKIEGO Orderu *Orła Białego*.

— Przez Naywyższe Imienne Ukazy tegoż dnia do Kapituły Rossyyskich CESARSKICH i KRÓLEWSKICH Orderow, Nayłaskawiey mianowani Kawalerami Orderu *Sw. Anny 2-go stopnia brylantami ozdobionego*, Półkownik służby Cesarsko-Austryackiej Xiaże **Lichtenstein**, Półkownik Królewsko-Bawarskiej służby Hrabia **Baumgarten**; Major służby Królewsko-Wirtemberskiej, Hrabia **Lippe** i Adjutant Króla Jmci Szwecyi i Norwegii Hrabia **Lilienkrantz**. (P. P.)

Odessa, 10-go Września.

Его Cesarsko-Królewska WYSOKOŚĆ ARCY-XIAŻE Austryacki **Jan**, wypłynął dzisiaj do Sewastopola, razem z Rodziną CESARSKĄ, na statku parowym *Gwiazda Północna*. Część orszaku Jego Cesarsko-Królewskiej WYSOKOŚCI udała się tamże na statku parowym *Marya-Anna*.

— Jego Królewska WYSOKOŚĆ Xiaże Pruski **Adalbert**, ze swym orszakiem odpłynął do Sewastopola w nocy z 9-go na 10-ty b. m., na statku parowym *Newa*.

— Jaśnie Oświecony Xiaże Jmć Warszawski, Hrabia **Paskiewicz-Erywanski**, wyjechał ztąd d. 8-go b. m. do Warszawy.

— Na statku parowym *Gwiazda Północna* wypłynęli do Sewastopola: Minister Dworu CESARSKIEGO Xiaże **Wołkoński**, Jenerał-Adjutanci: Hrabia **Orłow** i **Kawelin** i Leib-Medyk Dworu **Markus**; równie też przybyli tu na tymże samym statku d. 7-go b. m., Vice-Admirałowie: Naczelnik Sztabu Marynarki Jego CESARSKIEY MOŚCI Xiaże **Meńszikow** i Dowódzca Czarnomorskiej Flotty i portów **Łazarew**.

— Dnia 9 b. m. o god. 1-ey z południa odpłynął ztąd do Sewastopola statek parowy *Piotr Wielki*, na którym udali się tam: Vice-Kancelarz Hrabia **Nesselrode**, Jenerał-Gubernator Noworossyyski i Bessarabski Hrabia **Woroncow**, Jenerał Jazdy Hrabia **Witt**, CESARSKO-ROSSYYSKI Poseł przy dworze Szwedzkim Hrabia **Potocki**, Feldmarszałek-Porucznik Austryacki Xiaże **Windischgrätz** i Lord **Ingestry**.

— W nocy na 9-ty b. m., na wojennym statku paro-

дѣ *Громоносецъ*, отплыли въ Севастополь: Двора Его Императорскаго Величества Оберъ-Шталмейстеръ Князь Долгорукий, Генераль-Адъютантъ Адлербергъ и Лейбъ-Медикъ Арендтъ.

— Шведско-Королевскій Генераль-Адъютантъ Графъ Мёрнеръ отправился отсюда въ Стокгольмъ.

Членъ Государственнаго Совѣта, Дѣйствительный Тайный Совѣтникъ Вилламовъ выѣхалъ 10 го числа изъ Одессы въ Николаевъ.

14-го Сентября.

Съ пароходомъ *Петръ Великій* возвратившимся сюда изъ Крыма въ Субботу, 11-го Сентября, получено извѣстіе, что Ихъ Величества Государь Императоръ и Государыня Императрица, вмѣстѣ съ Ихъ Императорскими Высочествами Государемъ Цесаревичемъ Наслѣдникомъ и Великимъ Княземъ АЛЕКСАНДРОМЪ НИКОЛАЕВИЧЕМЪ и Государыней Великою Княжною МАРИЕЮ НИКОЛАЕВНОЮ, изволили прибыть въ Севастополь въ вожделѣнномъ здравіи, въ Пятницу, 10-го Сентября утромъ, на другой день по отплытіи отсюда, совершивъ самымъ благополучнымъ образомъ свое плаваніе на пароходѣ *Свѣрлая Звѣзда*.

Ея Императорское Высочество Государыня Великая Княгиня ЕЛЕНА ПАВЛОВНА изволила отправиться отсюда въ Ялту въ Воскресенье, 12-го Сентября, на пароходѣ *Петръ Великій*. Ея Императорское Высочество, во время пребыванія Своего въ Одессѣ, удостоила посѣщеніемъ Своимъ нѣкоторыя изъ здѣшнихъ заведеній: карантинъ, публичную библиотеку съ музеемъ древностей, Институтъ Благородныхъ Дѣвицъ, Домъ Призрѣнія Сиротъ Одесскаго Женскаго Благотворительнаго Общества и выставку Одесскихъ произведеній, и изволила обозрѣвать нѣкоторые изъ замѣчательныхъ садовъ вокругъ города, какъ то: Императорскій ботаническій садъ и дачи Графа Разумовскаго и Одесскаго Градоначальника (бывшую Герцога Ришелье). Ея Высочество вездѣ изволила вникать въ порядокъ, устройство и содержаніе осматрѣнныхъ Ею заведеній, и посѣтила нѣсколько разъ Одесскій театръ, котораго главные артисты удостоены отъ Ея Имени подарками.

— Австрійскій Посоль при Императорско-Россійскомъ Дворѣ, Графъ Фикельмонъ, отплылъ на томъ же пароходѣ въ Ялту.

— Его Святлость Герцогъ Бернеардъ Саксенъ-Веймарскій съ сыномъ Принцемъ Вильгельмомъ отправились въ Субботу, 11-го Сентября, въ Севастополь, на пароходѣ *Нева*, на которомъ отплыть туда же Великобританскій Генераль-Лейтенантъ Лордъ Арбутнотъ и Французскіе путешественники Графъ Ларошжакеленъ и Виконтъ Шабаннъ.

— Его Королевское Высочество Принцъ Августъ Прускій и Его Святлость Принцъ Максимиліанъ-Августъ Лейхтенбергскій отправились 11-го Сентября, въ Субботу, со свитою своею въ Константинополь, на пароходѣ *Императоръ Николай*, отплывшемъ туда съ 58-ю пассажирами, въ числѣ коихъ находятся также Австрійскій Фельдмаршалъ-Лейтенантъ Баронъ Гаммерштейнъ и часть свиты Его Императорскаго Высочества Эрцъ-Герцога Австрійскаго Иоанна.

— Турецкій Посоль, Муширъ Ахметъ-Фети-Паша отправился вчера, 13-го Сентября, въ Константинополь, на прибывшемъ сюда оттуда Австрійскомъ пароходѣ *Князь Меттернихъ*.

— Генераль отъ Артиллеріи Ермоловъ и Оберъ-Камергеръ Графъ Головкинъ выѣхали отсюда въ Харьковъ.

— Австрійскій военный пароходъ *Марія-Анна*, предоставленный въ распоряженіе Эрцъ-Герцога Иоанна, для переѣзда Его Императорскаго Высочества въ Константинополь, отплылъ отсюда 10-го числа въ Крымъ.

— Россійскій пароходъ *Императрица Александра* прибылъ сюда вчера, 13-го Сентября въ 8 часовъ утра, съ 13-ю пассажирами, съ товарами и письмами изъ Константинополя. Онъ отойдетъ туда обратно въ Четвертокъ, 23-го Сентября.

17-го Сентября.

Изъ Бахчисарая сообщаютъ намъ слѣдующія извѣстія:

Ихъ Величества Государь Императоръ и Государыня Императрица и Ихъ Императорскія Высочества Цесаревичъ Наслѣдникъ и Великая Княгиня МАРИЯ НИКОЛАЕВНА изволили прибыть въ Севастополь, въ Пятницу, 10-го Сентября, въ 2-мъ часу по полудни. Въ самый день прибытія Императорской Фамиліи, Государь Императоръ, не вѣзжая еще въ портъ, изволилъ произвести въ морѣ смотръ Черноморскому флоту, послѣ чего имѣлъ обѣденный столъ на пароходѣ *Свѣрлая Звѣзда*. Вслѣдъ за тѣмъ Августѣйшіе Посѣтителы отправились въ Георгіевскій

вымъ *Громоносецъ*, отплыли до Севастополя: Великій Конюшій Двору Хіаже *Dothorukow*, Jenerał-Adjutant Adlerbergъ и Leib-Medyk Arendt.

— Jenerał-Adjutant Króla Szwedzkiego, Hrabia Mörner, wyjechał ztąd do Sztokholmu.

— Członek Rady Państwa, Rzeczywisty Radzca Tacy Willamow, udał się d. 10 h. m. do Nikolajewa.

Dnia 14.

Przez statek parowy *Piotr Wielki*, który tu z Krymu powrócił w Sobotę 11-go Września, otrzymano wiadomość, że Najjaśniejsi Państwo Cesarz Jego Mość i Cesarzowa Jej Mość, wraz z Ich Cesarskimi Wysockościami Cesarzewiczem Następcą i Wielką Xiężniczką MARYĄ NIKOŁAJEWNĄ przybyli do Sewastopola w pożądanym zdrowiu w Piątek, 10-go Września, zrana, nazajutrz po wypłynieniu z Odessy, odbywszy najszcześliwiej swą podróż na statku parowym *Gwiazda Północna*.

— Jej Cesarska Wysockość Wielka Xiężna HELENA PAWEŁOWNA, odjechała do Jalty w Niedzielę, 12-go Września, na statku parowym *Piotr Wielki*. Wielka Xiężna Jej Mość, w czasie pobytu w Odessie, zaszczyliła Śwem odwiedzeniem niektóre tutejsze zakłady, jako to: kwarantannę, publiczną bibliotekę, muzeum starożytności, Instytut Wychowania Szlachetnych Panien, Dom przytulku sierot Odesskiego Damskiego Towarzystwa Dobroczynności i wystawę piodów miescowych; raczyła oglądać kilka znaczniejszych w okolicach miasta ogrodów, jako to: Cesarski Botaniczny i mieszkania wiejskie: Hrabiego Razumowskiego i Rządcy miasta Odessy (dawniey Xięcia Richelieu). Jej Cesarska Wysockość wszędzie raczyła zwracać uwagę na urządzenie i utrzymanie oglądanych przez Nią zakładów i kilkakroć zwiedziła teatr Odesski, którego celniejsi artyści otrzymali w Jej imieniu podarunki.

— Poseł Austriacki przy Dworze Rosyyskim Hrabia Ficquelmont, odplynał na tymże statku do Jalty.

— JO. Xiąże Bernhard Sasko-Weimarski, z synem Xięciem Wilhelmem, odjechali 11-go Września do Sewastopola na statku parowym *Newa*, na którym odplynał także Brytanii Wielkiey Jenerał-Porucznik Arbuthnot i podróżni Francuzcy Hrabia de la Rochejacquelin i Vice-Hrabia de Chabannes.

— Jego Królewska Wysockość Xiąże August Pruski i Xiąże Maxymilian August Leuchtenbergski, odjechali 11-go Września z orszakiem swoim do Konstantynopola, na statku parowym *Cesarz Nikołaj*, który ztąd odszedł z 58 podróżnemi, w liczbie których Austriacki Feldmarszałek Porucznik Baron Hammerstein i część orszaku J. C. W. Arcyxięcia Austriackiego Jana.

— Poseł Turecki, Muszir-Achmet-Feti Basza, d. 13 tegoż m., odplynał do Konstantynopola, na przybyłym ztamąd statku parowym *Xiąże Metternich*.

— Jenerał Artylleryi Jermolow i Wielki Szambelan Hrabia Golowkin, wyjechali ztąd do Charkowa.

— Statek parowy wojenny Austriacki *Marya-Anna*, oddany do rozrządzenia Arcyxięcia Jana, dla przejazdu J. C. K. Wysockości do Stambułu, odszedł ztąd 10-go Września do Krymu.

— Statek parowy Rosyyski Cesarzowa *Alexandra*, przybył tu wczora, 13-go Września o godz. 8 rano z 13 podróżnemi, towarami i listami z Konstantynopola; a ztąd odplynie napowrót 23-go Września.

Dnia 17.

Z Bakczisaraju udzielają nam wiadomości następujących:

Najjaśniejsi Państwo Cesarz Jego Mość i Cesarzowa Jej Mość, tudzież Ich Cesarskie Wysockoście Cesarzewicz Następcą i Wielką Xiężniczką MARYĄ NIKOŁAJEWNĄ, raczyli przybyć do Sewastopola 10-go Września, o godzinie drugiej z południa. W sam dzień przybycia Najjaśniejszej Familii, Cesarz Jego Mość, nie wjeżdżając jeszcze do portu, raczył odbyć na morzu przegląd Floty Czarnomorskiej, po czém miał obiad na statku parowym *Gwiazda Północna*. Wraz potém Najjaśniejsi Goście udali się do mostu Sw. Jerzego, o 15-cie wiorst od Sewasto-

монастырь, въ 15-ти верстахъ отъ Севастополя, гдѣ и были встрѣчены Новороссійскимъ и Бессарабскимъ Генералъ-Губернаторомъ Графомъ *Воронцовымъ* и Преос. Митрополитомъ *Агафангеломъ*. Ихъ Императорскія Величества изволили обозрѣть церковь и монастырь, во всѣхъ его подробностяхъ, и удостоили Своимъ посещеніемъ комнаты Его Высокопреосвященства. Полюбовавшись очаровательнымъ мѣстоположеніемъ монастыря, Высочіе Путешественники изволили возвратиться въ Севастополь въ 8 часовъ вечера.

На другой день, 11-го Сентября, Государыня Императрица, вмѣстѣ съ Ея Высочествомъ Великою Княжною *МАРІЕЮ НИКОЛАЕВНОЮ*, изволила прибыть въ Бахчисарай, въ сопровожденіи многочисленной свиты, и за три версты отъ города была встрѣчена Новороссійскимъ и Бессарабскимъ Генералъ-Губернаторомъ, Таврическимъ дворянствомъ и муфтиями, верхомъ. По обѣимъ сторонамъ дороги скакали мурзы, въ своихъ богатыхъ одеждахъ, и другіе Татары, отличавшіеся разнообразіемъ костюмовъ. Все это составляло прекрасную картину, которой много способствовало самое мѣстоположеніе Бахчисарая, занимающаго глубокую, зеленѣющую долину, надъ которой высится дикій громады скалъ. У входа во Дворецъ, имѣли счастье представляться Ея Величеству состоящій въ должности Гражданскаго Губернатора, Дѣйствительный Статскій Совѣтникъ *Муромцовъ*, Предводитель Дворянства и Дворянство. Государыня Императрица, вмѣстѣ съ Августѣйшею дочерью Своею, изволила прибыть во Дворецъ въ 5-ть часовъ по полудни. Осмотрѣвъ съ особеннымъ любопытствомъ и во всѣхъ подробностяхъ украшенія древняго Ханскаго Дворца, Ея Величество удостоила Своимъ посещеніемъ Главную мечеть, гдѣ и изволила смотрѣть на богослуженіе дервишей съ той самой галереи, въ которой обыкновенно присутствовали Крымскіе Ханы во время совершенія молитвъ въ мечети. Вечеромъ, Дворецъ, городъ и окрестныя горы были иллюминированы.

12-го Сентября, въ Воскресенье, во 2-мъ часу по полудни, изволили прибыть въ Бахчисарай Его Величество Государь Императоръ и Его Императорское Высочество Цесаревичъ Наслѣдникъ Всероссійскаго Престола и были встрѣчены Татарскимъ дворянствомъ, верхомъ. Передъ обѣдомъ имѣли счастье представляться Его Величеству состоящій въ должности Таврическаго Гражданскаго Губернатора, Губернскій Предводитель Дворянства съ Русскими и Магометанскими дворянствомъ, Градской Глава и Почетнѣйшіе граждане. Вечеромъ, Императорская Фамилія снова изволила присутствовать при богослуженіи дервишей, послѣ чего Государь Императоръ и Его Высочество Цесаревичъ Наслѣдникъ сошли съ галереи и осмотрѣли внутренность мечети и Ханскія гробницы. Вслѣдъ за тѣмъ, въ диванной Дворца, совершень былъ, въ присутствіи Высокихъ посѣтителей, обрядъ Татарской свадьбы.

13-го Сентября, въ Понедѣльникъ, въ 7-мъ часовъ утра, Его Императорское Величество вмѣстѣ съ Цесаревичемъ Наслѣдникомъ изволило отправиться въ Севастополь.

Въ тотъ же день, въ 10-ть часовъ утра, Государыня Императрица и Ея Высочество Великая Княжна отправились верхомъ, въ сопровожденіи многочисленной свиты, въ Успенскій монастырь, и изволила по горѣ пѣшкомъ, въ церковь, гдѣ принесено было благодарственно Господу Богу молебствіе о сохраненіи Августѣйшей Фамиліи. По окончаніи молебствія, Ея Величество и Ея Императорское Высочество изволили собственноручно написать Свои Имена на одной изъ наружныхъ стѣнъ церкви, послѣ чего отправились верхомъ, чрезъ Иосафатову долину, на возвышенное мѣсто, и полюбовавшись отсюда прелестнымъ видомъ на море и окрестныя горы, удостоили Своимъ посещеніемъ Чуфутъ-Кале, гдѣ и были встрѣчены живущими тамъ Карайми, при радостныхъ крикахъ ура! Осмотрѣвъ Караймскую мечеть и отслушавъ ихъ молитвы, Государыня Императрица, вмѣстѣ съ Великою Княжною, осчастливила Своимъ посещеніемъ одинъ изъ Караймскихъ домовъ, и послѣ завтрака изволила отправиться верхомъ въ Бахчисарай. Возвращаясь въ городъ, Ея Величество удостоила посѣтить садъ Канитана *Боснякова*. Продолжавшаяся постоянно прекрасная погода, еще болѣе увеличивала пріятность этой достопамятной прогулки.

Въ 4 часа по полудни, Государь Императоръ и Его Высочество Цесаревичъ Наслѣдникъ изволили возвратиться изъ Севастополя въ Бахчисарай, послѣ осмотра, на рейдѣ, Черноморскаго флота. (О. В.)

Помѣщаемъ здѣсь стихи для Польскаго, пѣтые

поля отдаленнаго, гдѣ были спотканы przez Noworossyyskiego i Bessarabskiego Jenerał-Gubernatora Hrabiego *Woroncowa* i Nayprzewielebniejszego Metropolitę *Agataniela*. Najjaśnieyszy Cesarstwo Ich Mość raczyli obejrzyć cerkiew i monastér we wszystkich jego szczegółach, i udarowali swą bytnością pokoje Nayprzewielebniejszego Metropolity. Po użyciu widoku czarnego położenia monastéru, Najjaśnieyszy Goście raczyli powrócić do Sewastopola o godzinie ósmej wieczorem.

Nazajutrz, 11-go Września, Cesarzowa Jej Mość, razem z Jej Cesarzką Wysokością Wielką Xiężniczką *MARYĄ NIKOŁAJEWNĄ*, raczyła przybyć do Baczisaraju w towarzystwie licznej orszaku, i o trzy wiorsty od miasta była spotkana przez Noworossyyskiego i Bessarabskiego Jenerał-Gubernatora, Dworzeństwo Tauryckie i Muftych, konno. Po obu stronach drogi jechali konno Murzowie, w kosztownych swych ubiorach i inni Tatarzy, odznaczający się różnaitością ubiorów. Wszystko to wystawiało piękny widok, któremu wiele sprzyjało położenie Baczisaraju, zajmującego głęboką, zieleniejącą się dolinę, ponad którą wnoszą się dzikie skały gromady. U wejścia do pałacu, mieli szczęście przedstawiać się Najjaśnieyszy PANI zostający w obowiązku Gubernatora Cywilnego, Rzeczywisty Radzca Stanu *Muromcow*, Marszałek Dworzeństwa i Dworzeństwo. Cesarzowa Jej Mość z Najjaśnieyszą Swą Córką, raczyła przybyć do pałacu o godzinie piątej z południa. Ze szczególną ciekawością i we wszystkich szczegółach obejrzawszy ozdoby starożytnego pałacu Chanjskiego, Najjaśnieysza PANI udarowała swą bytnością Meczét główny, gdzie raczyła patrzeć na odprowadzających modły derwiszów, z tej samej galeryi, w której zazwyczaj znajdowali się Chanowie Krymscy podczas odprawiania modłów w meczecie. Wieczorem pałac, miasto, i przeległe góry były illuminowane.

Dnia 12-go Września, w niedzielę, o godzinie drugiej z południa, raczyli przybyć do Baczisaraju Najjaśnieyszy Cesarz Jego Mość i Jego Cesarzka Wysokość Cesarzewicz Następcą tronu Wszech-Rossyyskiego i byli spotkani przez Dworzeństwo Tauryckie konno. Przed obiadem, mieli szczęście przedstawiać się Najjaśnieyszemu PANU, zostający w obowiązku Tauryckiego Gubernatora Cywilnego, Gubernalny Marszałek Dworzeństwa z Dworzeństwem Ruskiem i Mahometanjskiem, Głowa Miasta i znakomitsi obywatele miasta. Wieczorem, Familia Cesarzowa raczyła znowu być obecna na modlitwach derwiszów, po czym Cesarz Jego Mość i Jego Cesarzka Wysokość Cesarzewicz Następcą zeszli z galeryi i obejrżeli wnętrze meczetu i groby Chanów. Wraz potem, w sali dywanowej pałacu, w obecności Wysokich Gości, odbył się Tatarski obrzęd ślubu.

Dnia 13-go Września, w poniedziałek, o godzinie siódmej zrana, Najjaśnieyszy Cesarz Jego Mość razem z Cesarzewiczem Następcą raczył udać się do Sewastopola.

Tegoż dnia, o godzinie dziesiątej zrana, Cesarzowa Jej Mość i Jej Wysokość Wielka Xiężniczka, w towarzystwie licznej orszaku, udały się konno do monastéru Wniebowzięcia, i po górze pieszo weszły do cerkwi, gdzie złożono dziękczynne Panu Bogu modły o zachowanie Najjaśnieyszej Familii. Po ukończeniu modłów, Najjaśnieysza PANI i Jej Cesarzka Wysokość raczyły własnoręcznie napisać swoje imiona na jednej z zewnętrznych ścian cerkwi, po czym udały się konno przez Jozafatową dolinę, na wyniosłe miejsce, z kąd używszy pięknego widoku na morze i góry okoliczne, udarowały Swą bytnością Czufut-Kale, gdzie były spotkane przez mieszkających tam Karaimów, wśród radośnych okrzyków ура! Obejrzawszy meczét Karaimów i po wysłuchaniu ich modłów, Cesarzowa Jej Mość razem z Wielką Xiężniczką, uszczęśliwiła Swą bytnością jeden z domów Karaimskich, a po śniadaniu raczyła wyjechać konno do Baczisaraju. Powracając do miasta, Najjaśnieysza PANI raczyła odwiedzić ogród Kapitana *Bośniakowa*. Piękna pogoda stale trwająca, bardziej jeszcze powiększała przyjemność tej pamiętnej przejażdżki.

O godzinie czwartej z południa, Cesarz Jego Mość i Jego Wysokość Cesarzewicz Następcą raczyli powrócić z Sewastopola do Baczisaraju, po obejrzeniu, w przystani, Floty Czarnomorskiej. (G. O.)

Umieszczamy tu wiersze Polonezu, śpiewane na

на балъ, данномъ жителями Одессы, 6-го Сентября, въ честь Ихъ Императорскихъ Величествъ. Эти стихи и пѣтые въ Институтъ Благородныхъ дѣвицъ, написаны известнымъ нашимъ поэтомъ А. И. Подолнскимъ.

Звукомъ радостнаго грома
Встрѣпимъ Царственныхъ Гостей,
Блескъ прославленнаго Дома,
И любовь Россіи всей!

Пусть же будетъ въ родъ изъ рода
Въкъ Вашъ полный красотой,
Къ счастью Русскаго народа
Пушведною звѣздой.

И съ цвѣтущею державой
Внукамъ нѣкогда Своимъ
Передайше Вашу славу,
Мы — любовь передадимъ!

(Од. В.)

Воронежъ.

14-го Сентября въ 10-мъ часу утра, городъ Воронежъ былъ осчастливленъ прибытіемъ Его Императорскаго Высочества Великаго Князя МИХАИЛА ПАВЛОВИЧА. Въ 3-мъ часу по полудни Его Высочество посѣтилъ Соборъ кафедральнаго Митрофанова Благовѣщенскаго монастыря, гдѣ встрѣченъ былъ Архіепископомъ Антоніемъ, и по выслушаніи молебна Угоднику Божию Митрофану, прикладывался къ честнымъ мощамъ его и принялъ отъ Преосвященнаго поднесенную имъ икону сего Святителя. Въ тотъ же день, по соизволенію Его Высочества, былъ крестный ходъ изъ церкви, состоящей при домѣ Воронежскаго дворянскаго собранія, къ мѣсту, назначенному для построенія Кадетскаго Корпуса, подъ наименованіемъ Михайловскаго, гдѣ въ присутствіи Его Высочества совершенно приличное молитвословіе Преосвященнымъ Антоніемъ, который потомъ въ 9 часовъ по полудни имѣлъ счастье представить Его Высочеству на дому.

15-го числа въ 7-мъ часу утра, Государь Великій Князь вновь прибывъ въ Благовѣщенскій Соборъ прикладывался къ мощамъ Святителя Митрофана и удвостивъ Своимъ посѣщеніемъ келлін, занимаемыхъ Преосвященнымъ, изволилъ отправиться въ дальнѣйшій путь по тракту на городъ Тамбовъ. (Сиб. В.)

Рязань, 18-го Сентября.

Его Императорское Высочество Государь Великій Князь МИХАИЛЪ ПАВЛОВИЧЪ изволилъ прибыть въ городъ Рязань, по дорогѣ изъ Тамбовской губерніи, 18-го числа Сентября, въ часъ по полуночи, прямо въ квартиру, гдѣ состоящей въ должности Гражданскаго Губернатора Прокоповичъ-Антонскій имѣлъ счастье, вмѣстѣ съ Губернскимъ Предводителемъ Дворянства, Полковникомъ Реткинскимъ, встрѣтить Его Высочество и поднести всеподданнѣйшій рапортъ о благосостояніи Рязанской губерніи. Равно по утра, Его Высочеству имѣли счастье представляться Преосвященный Гавріилъ Архіепископъ Рязанскій, военные и гражданскіе чиновники, а купечество поднести хлѣбъ-соль. Въ 8 часу, при радостныхъ восклицаніяхъ народа, Его Императорское Высочество прибылъ въ кафедральный Успенскій Соборъ, въ коемъ приложась къ Святимъ Иконамъ, а въ Рождественскомъ соборѣ ко гробу Св. Василія, Епископа Рязанскаго, изволилъ благополучно отправиться по тракту на Зарайскъ въ городъ Тулу. (Р.И.)

Два отношенія къ Г. Военному Министру Командира Отдѣльнаго Кавказскаго Корпуса.

I.

Отъ 8-го Іюля 1837 года. — Послѣ отношенія моего къ Вашему Сіятельству, отъ 18-го прошлаго Іюня за №. 191, о дѣйствіяхъ въ Дагестанѣ командующаго 20-ю Пѣхотною дивизіею Генераль-Маіора Фези, получены мною слѣдующія донесенія:

По взятіи Хунзаха, Генераль-Маіоръ Фези, со вѣрными ему отрядамъ, двинулся на сѣверъ, по направленію въ сел. Цатаныхъ.

Прибывъ 5-го числа къ вершинѣ Унцукульскаго ущелья, авангардъ означеннаго отряда встрѣтился съ Койсубуйлинцами, которые открыли по нашимъ войскамъ ружейный огонь, не произведшій вреда.

На другой день Анкукульцы, видя опасность быть окруженными, вышли на встрѣчу Генераль-Маіору Фези, съ изъявленіемъ покорности, прочіе же Койсубуйлинцы спаслись бѣгствомъ. Взявъ отъ Унцукульцевъ заложниковъ отъ почетнѣйшихъ жителей, поименованный Генераль съ своимъ отрядомъ продолжалъ съ возможною быстротою преслѣдованіе Койсубуйлинцевъ, по направленію къ Ашилѣ; вся конница, Чеченская дружина и два баталіона пѣхоты съ однимъ горнымъ единорогомъ, подъ командою

balu, przez mieszkańców Odessy danym, na uczenie Najjaśniejszych Cesarstwa Ich Mość. Wiersze te śpiewane w Instytucie Szachetnych Panien, ułożone są przez znakomitego naszego Poetę A. G. Podolińskiego.

Dźwiękiem radośnego gromu
Najjaśniejszych przyjmim Gości,
Świećność przestawnego Domu,
Ciel Wszech-Rossyjskiej miłości!

Niech pełny, z rodu do rodu,
Wiek Wasz wdziękami, słodyczą,
Będzie Ruskiego narodu
Błądą gwiazdą przewodniczą.

Mocarstwo, wnukom wspaniałe
Przekażcie, gdy wiek zżyjemy,
Przekażcież im Waszę chwałę,
My — miłość swą przekażemy.

Воронежъ.

Дня 14 Września, o godzinie dziesiątej zrana, miasto Woroneż było uszczęśliwione przybyciem Jego Cesarskiej Wysokości Wielkiego Xięcia MICHAŁA PAWŁOWICZA. O godzinie trzeciej z południa Jego Wysokość odwiedził Sobor Katedralny Mitrofana Monasteru Zwiastowania, gdzie był spotkany przez Arcy-Biskupa Antoniego, a po wysłuchaniu modłów do Św. Mitrofana, oddał cześć Świętym jego relikwiom, i przyjął jego obraz przez Nayprzewielebniejszego Arcy-Biskupa ofiarowany. Dnia tegoż, z zezwolenia Jego Wysokości, była processya z cerkwi, położonej przy domu Woroneżskiego zebrania Dworzanckiego, na miejsce, naznaczone dla wybudowania korpusu Kadetów, pod nazwaniem Michajłowskiego, gdzie w obecności Wielkiego Xięcia, odprawił stosowne modły Nayprzewielebniejszy Antoni, który potem o godzinie dziewiątej wieczorem miał szczęście przedstawić się Jego Wysokości w domu.

Dnia 15 go, o godzinie siódmej zrana, Wielki Xiążę Jego Mość przybywszy znówu do Soboru Zwiastowania oddał cześć relikwiom Biskupa Mitrofa i udarowawszy swą bytnością cele, przez Nayprzewielebniejszego Arcy-Biskupa zajmowane, raczył udać się w dalszą drogę traktem na miasto Tambow. (G. S. P.)

Riazań, 18-go Września.

Jego Cesarska Wysokość Wielki Xiążę MICHAŁ PAWŁOWICZ raczył przybyć do miasta Riazania, drogą z Gubernii Tambowskiej, dnia 18 Września, o godzinie pierwszej z północy, prosto do kwatery, gdzie zostający w obowiązku Gubernatora Cywilnego Prokopowicz-Antoński, razem z Gubernialnym Marszałkiem Dworzanstwa, Półkownikiem Retkinem, miał szczęście spotkać Jego Wysokość i złożyć nayuniżniejszy raport o dobrym stanie Gubernii Riazanckiej. Nazajutrz zrana, mieli szczęście przedstawiać się Jego Wysokości Nayprzewielebniejszy Gabryel Arcybiskup Riazancki, urzędnicy wojskowi i cywilni a kupiectwo ofiarować chleb sól. O godzinie ósmey, śród radośnych okrzyków ludu, Jego Cesarska Wysokość przybył do katedralnego Soboru Wniebowzięcia, w którym oddawszy cześć obrazom Świętych, a w Soborze Narodzenia grobowi Św. Bazylego Biskupa Riazanckiego, raczył szczęśliwie wyjechać traktem na Zaraysk do miasta Tuły. (R. I.)

Dwa odniesienia się do P. Ministra Woyny Dowódcy Oddzielnego Korpusu Kaukazkiego.

I.

Pod dniem 8 Lipca 1837 roku. — Po odniesieniu się mojem do Jaśnie Wielmożnego Pana, pod dniem 18 zeszłego Czerwca za N. 191, o działaniach w Dagestanie dowodzącego 20-tą dywizją Piechoty Jenerał-Majora Fezi, otrzymałem doniesienia następujące:

Po wzięciu Chunzacha, Jenerał-Major Fezi, z powierzonym mu oddziałem, posunął się ku północy, w kierunku wsi Catanych.

Dnia 5-go przybywszy ku wierzchołkowi wąwozu Uncykulskiego, awangarda pomienionego oddziału spotkała się z Koysubuylincami, którzy rozwinięli na nasze wojsko ogień z broni ręczney, nie czyniący nam szkody.

Nazajutrz Ankukulcy, lękając się, ażeby nie zostali otoczonemi, wyszli na spotkanie Jenerał-Majora Fezi z oświadczeniem poddania się, reszta zaś Koysubuylinców ratowała się ucieczką. Wziąwszy od Ankukulców, zakładników ze znakomitszych mieszkańców, pomieniony Jenerał ze swym oddziałem nie ustawał z naywiększą szybkością ścigać Koysubuylinców, w kierunku na Aszylę; cała jazda, drużyna Czeczeńców, i dwa bataliony piechoty z jednym górnym jednorogiem, pod dowództwem Podpółkownika Berzeta, za wsią Betle-

Подполковника *Берзуля*, за деревнею Бетлетъ, напали на Койсубуйлинцевъ, отбили у нихъ часть рогатого скота и взяли въ плѣнь двухъ вооруженныхъ жителей, изъ коихъ одинъ почетнѣйшій старшина Бетлетскій. При семъ съ нашей стороны убитъ рядовой одинъ и контуженъ казакъ одинъ; Койсубуйлинцы имѣли также нѣсколько человекъ ранеными.

Селенія Унцукуль, Бетлетъ, Мосохъ, Иквалта и многіе другіе аулы Койсубуйлинскіе покорились намъ, выдавъ заложниковъ.

Между тѣмъ получено донесеніе, что находящіеся съ Казикумыскою и Аварскою милиціями Генеральнаго Штаба Капитанъ *Бергенгеймъ* и Куринскаго егерскаго полка Капитанъ *Тулинскій*, обще съ тѣми милиціями, принудили Шамиля, Ташевъ-Гаджи и Кибитъ-Магомета, запереться въ замкѣ и укрѣпленной деревнѣ Телетли, что у верховьевъ Аварскаго Койсу, верстахъ въ десяти отъ Хунзаха на Югъ.

Для сего Генераль-Маіоръ *Фези* отправилъ Генераль-Фельдмаршала Графа Паскевича Эриванскаго полка Подполковника *Бугіева*, съ однимъ батальономъ и двумя кегорновыми мортирками, форсированнымъ маршемъ обратно чрезъ Хунзахъ къ Тилетли, при чемъ Подполковнику *Бугіеву* дана инструкция блокировать Шамиля къ Тилетли, отнять у него средства къ спасенію бѣгствомъ и, въ случаѣ возможности, по обстоятельствамъ и усмотрѣнію его дѣйствовать рѣшительно, причемъ стараться сохранить сообщеніе съ Хунзахомъ.

Съ 7-го на 8-е Іюня, Шамиль, Ташевъ-Гаджи и Кибитъ-Магометъ сдѣлали вылазку изъ сел. Тилетли и замка, близъ онаго находящагося, съ намѣреніемъ своею многочисленною партіею, состоящею изъ разныхъ горцевъ, окружить отрядъ Подполковника *Бугіева*.

Тогда завязался кровопролитный бой, слѣдствіемъ коего было обратное отступленіе непріятеля.

Но какъ безъ полевой артиллеріи невозможно было взять приступомъ замокъ, то, дабы не подвергать людей бесполезной потерѣ отъ сильнаго непріятельскаго огня изъ замка и прилежащихъ къ нему строеній, Подполковникъ *Бугіевъ* приказалъ возвратиться своему отряду на прежнюю позицію, изъ коей продолжается обложеніе замка Шамиля. Потеря въ сей день съ нашей стороны, при отчаянномъ нападеніи непріятеля и при мужественномъ сопротивленіи 2-го батальона Генераль-Фельдмаршала Князя Варшавскаго Графа Паскевича Эриванскаго полка, была значительная; убито: Оберъ-Офицеровъ 2, нижнихъ чиновъ 92; ранено: Оберъ-Офицеровъ 3, нижнихъ чиновъ 183; контуженъ Штабъ-Офицеръ 1. Равномѣрно поле сраженія было устлано трупами Мюридовъ и другихъ Тавлинцевъ; по имѣющимся свѣдѣніямъ, ихъ потеря простирается до 100 человекъ убитыми и болѣе того еще ранеными; между убитыми непріятелями находились Андійскіе старшины Гавѣль и извѣстный Джарскій Мулла Гамазанъ.

9-го Іюня, отрядъ Генераль-Маіора *Фези* спустившись съ Бетлетской горы, двинулся къ Атильтѣ, что при слияніи Андійскаго Койсу съ Аварскою, и встрѣтилъ въ весьма крѣпкой позиціи, верстахъ въ четырехъ отъ Ашилты, Мюридовъ, Койсубуйлинцевъ, Гумбетовцевъ и другихъ Тавлинцевъ, подъ предводительствомъ Уди-Муллы, Али-Бека, Сурхай-Кади и Имама-Али.

Къ непріятельской позиціи, на лѣвомъ берегу рѣчки Бетлетъ, вела только одна узкая тропинка, пролегавшая противу праваго фланга оной.

Подполковникъ *Берзуль*, съ батальономъ, поддерживаемый двумя другими батальонами, выбилъ непріятеля изъ позиціи и гналъ безостановочно до самой Ашилты. Деревня сія, построенная амфитеатромъ, находится на скалистомъ и обрывистомъ берегу малой рѣчки, прикрывая собою дорожку, идущую къ селу Чиркатъ, на рѣкѣ Аварской-Койсу; всѣ дома оной, построенные изъ камня, были приведены въ оборонительное положеніе; вездѣ въ стѣнахъ, въ нѣсколько рядовъ, бойницы; на плоскихъ крышахъ устроены брустверы; промежутки между домами и улицы баррикадированы; на обоихъ флангахъ деревни находились двѣ фланкирующія каменные башни. Защитниковъ Ашилты было 2,000 человекъ, давшихъ взаимную клятву на коранѣ: побѣдить или умереть.

Ашылта штурмовалась тремя колоннами. Начальство надъ колоннами было поручено Подполковнику *Берзулю*. Лѣвою колонною изъ четырехъ ротъ пѣхоты командовалъ Ашперонскаго пѣхотнаго полка Маіоръ *Шипиловъ*; правою колонною изъ трехъ ротъ пѣхоты, одной сотни спѣшенныхъ Линейныхъ казаковъ и Шамхальской конницы, командовалъ Ашперонскаго пѣхотнаго полка Маіоръ *Фуксъ*; сред-

темъ, удержали на Койсубуйлинцевъ, odebrali u nich część bydła rogatego i wzięli w niewolę dwóch mieszkańców uzbrojonych, z których jeden znakomitym jest starszym Betletskim. Z naszej strony zabito przy tém jednego szeregowego, i jeden kozak dostał kontuzyi; Koysubuylincy mieli także kilku ranionych.

Wsi Uncukul, Betlet, Mosoch, Ikwalta, i wiele innych aułów Koysubuylińskich poddały się nam dając zakładników.

Tym czasem otrzymano doniesienie, że znajdujący się z milicjami Kazikumycką i Awarską Kapitan Jenerałnego Sztabu *Bergenheim* i Kapitan Kurynskiego półku strzelców *Tuliński*, łącznie z temi milicjami, zmusili Szamila, Taszew-Hadży i Kibit-Mahometa zamknąć się w zamku i w oszańcowanej wsi Teletli, pod wierzechołkami Koyasu Awarskiego, o dziesięć wiorst od Chunzacha ku południowi.

Z tej okoliczności Jenerał-Major *Fezi* wysłał Podpółkownika półku Jenerał - Feldmarszałka Hrabiego Paskiewicza-Erywańskiego, *Buczkijewą*, z jednym batalionem i dwoma zapawowemi moździerzami, nagłym marszem napowrót przez Chunzak do Tiletli, przy czém Podpółkownikowi *Buczkijewu* dano instrukcyą blokować Szamila w Tiletli, przeciąć mu śrózłki do ratowania się ucieczką i, jeżeli będzie można, podług okoliczności i własnej uwagi działać stanowczo, przy czém powinien starać się utrzymać komunikacyą z Chunzachem.

Z dnia 7-go na 8-my Czerwca, Szamil, Taszew-Hadży, i Kibit-Mahomet uczynili wycieczkę ze wsi Tiletli i zamku, blisko niej znajdującego się, w zamiarze otoczenia oddziału Podpółkownika *Buczkijewą*, liczącą swoją partyą, z różnych górali składającą się.

Wówczas rozpoczęła się krwawa bitwa, skutkiem której było cofnięcie się nieprzyjaciela.

Lecz, że bez artylleryi polowej nie można było zdobyć zamku szturmem, przeto ażeby napróżno nie tracić ludzi pod mocnym nieprzyjaciela ogniem z zamku i przytykających ku niemu budowli, Podpółkownik *Buczkijew* kazał powrócić swojemu oddziałowi na pozycyą dawniejszą, z której nieustaje oblężenie zamku Szamila. Strata w dniu tym z naszej strony, z przyczyny zroszczoney walki nieprzyjaciela i mężney wytrwałości 2-go batalionu półku Jenerał-Feldmarszałka Hrabiego Paskiewicza-Erywańskiego, była znaczna; zabito: 2 ober-oficerów, 92 żołnierzy rang niższych; raniono: 3 ober-oficerów, 183 rang niższych; dostał kontuzyi 1-en Sztab-oficer. Równie pole bitwy było uстlane trupami Muriidów i innych Tawlinczyków; podług otrzymanych wiadomości, strata ich wynosi do 100 ludzi zabitych, a więcej jeszcze ranionych; między zabitemi nieprzyjaciółmi znajdowali się starszyni Andyyscy Hawiwoł i znany Dżarski Mułła Hamazan.

Dnia 9-go, oddział Jenerała-Majora *Fezi* zszedłszy z góry Betletskiej, posunął się ku Atylcie, gdzie się łączy Koyasu Andyyska z Awarską, i spotkał w nader mocney pozycyi, o cztery wiorsty od Aszily, Miuniddów, Koysubuylinców, Humbetowców, i innych Tawlinców, pod dowództwem Undi-Mułły, Ali-Beka, Sarchay-Kady i Imama-Ali.

Do pozycyi nieprzyjacielskiej, na lewym brzegu rzeki Betlet, jedna tylko prowadziła wązka ścieżka, ciągnąca się przeciw prawego skrzydła pozycyi.

Podpółkownik *Berzuł*, z batalionem, wspierany przez dwa inne bataliony, wyparł nieprzyjaciela z pozycyi i bez zatrzymania się pędził do samej Aszily. Wieś ta, wybudowana w kształcie amfiteatru, znajduje się na skalistym i urwistym brzegu małej rzeki, zasłaniająca sobą drogę, wiodącą ku wsi Czirkat, nad rzeką Awarską-Koyasu; wszystkie jej domy budowane z kamienia, przyprowadzone były do stanu obronnego; wszędzie w ścianach, po kilka rzędów strzelnic, na płaskich dachach porobione były przedpiersienie; przedział między domami i ulice były zabarykadowane; po obu skrzydłach wsi znajdowały się dwie murowane baszty. Obronców Aszily było do 2,000 ludzi, którzy poprzysięgli wzajemnie na koranie: zwyciężyć lub umrzeć.

Przypuszczono szturm do Aszily dwiema kolumnami. Dowództwo nad kolumnami było poruczone Podpółkownikowi *Berzulowi*. Kolumną lewą, z czterech rot piechoty składającą się, dowodził Major Apszeronskiego półku piechoty *Sznitników*, kolumną prawą, składającą się ze trzech rot piechoty, jednej sekcji liniowych kozaków w piechotę zamienionych i jazdy Szamchalskiej, dowodził Major Apszeronskiego pół-

	ZABITO.	RANIONO.
	<u>Podoficer.</u>	<u>Podoficer.</u>
	Szeregow.	Szeregow.
	Nieszereg.	
2-go batalionu piechoty pólku Je-		
nerat-Feldmarszałka, Xięcia War-		
sawskiego Hrabia Paskiewicza - E-		
rywańskiego	6 85 1	17 166

ИМЯННОЙ СПИСОКЪ

убитымъ, раненымъ и контуженымъ Гр. Штабъ и Оберъ-Офицерамъ 2-го баталіона Пѣхотнаго Князя Варшавскаго полка при сел. Тилешли, въ ночь съ 7-го на 8-е число Іюня, во время вылазки Шамиля, Ташевъ-Гаджи и Кибитъ-Магомеша.

Убиты:

Штабъ-Капитанъ Дмитрій Чертковъ.
Прапорщикъ Илья Тулушевъ.

Ранены:

Штабъ-Капитанъ Антонъ Кривоносовъ.
Поручикъ Ларіонъ Чичикадзе.
Прапорщикъ Илья Борщевъ.

Контужены:

Майоръ Павелъ Дегилевъ.

ВѢДОМОСТЬ

о убитыхъ, раненыхъ и контуженныхъ воинскихъ чинахъ и лошадяхъ, при взятіи штурмомъ селенія Ашилшы, 9 Іюня 1837 года.

	УБИТО.			РАНЕНО.					КОНТ.				
	унт.-офиц.	музыкант.	рядовыхъ.	шт.-офиц.	об.-офиц.	унт.-офиц.	музыкант.	рядовыхъ.	азиатцевъ.	лошадей.	об.-офиц.	унт.-офиц.	рядовыхъ.
Полковъ :													
Апшеронскаго	2	1	9	1	3	5	1	48	.	.	.	4	15
Куринскаго	4	1	9	.	3	4	.	46	.	.	1	3	12
Казач. полк. :													
Горскаго	.	.	.	.	1	.	.	.	.	1	.	.	.
Моздокскаго	.	.	1	.	.	1	.	1	.	2	.	.	.
Сем. Кизляр.	.	.	.	.	1	1	.	.	.	3	.	1	1
Донскаго Н.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
12-го полка	.	.	1	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
19-й Ашт. бриг.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
резерв. Н. 2-го	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
батареи	.	.	.	.	.	.	.	.	.	3	.	.	5
Чеченцевъ	.	.	.	.	.	.	.	.	1	.	.	.	.
Подв. Шам.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
Тарковского	.	.	.	.	.	.	.	1	.	.	.	.	.
Казакъ дисп.	.	.	.	.	.	.	.	1	.	.	.	.	.
Итого	6	2	20	1	8	11	1	95	3	9	1	8	31
Подлинныя подписалъ Генералъ-Майоръ Фези. (Русскій Инвалидъ.)													

Подлинныя подписаль Генералъ-Майоръ Феци.

(Русскій Инвалидъ.)

Изъ Варшавы пишутъ отъ 9 Октября: Герардъ Маврикій Витовскій, сочинитель Пустынника изъ Краковскаго Предмѣстія и многихъ другихъ произведеній, послѣ тяжелой болѣзни скончался вчера на 50 году жизни, къ общему сожалѣнію родственниковъ и друзей. (G. C.)

ИНОСТРАННЫЯ ИЗВѢСТІЯ.

Франція.

Парижъ, 3-го Октября.

Министръ Внутреннихъ Дѣлъ въ сопровожденіи Префекта Полиціи, сегодня на Марсовомъ полѣ дѣлалъ смотръ пѣхотѣ и кавалеріи національной гвардіи. По окончаніи сихъ маневровъ Министръ угощалъ Офицеровъ сего корпуса. — Князя Таллейрана въ концѣ с. м., вмѣстѣ съ Г-мъ Тьеромъ ожидаютъ въ Парижъ.

— Кор. Прусскій Генералъ-Лейтенантъ Гр. Дона, присутствовавшій при маневрахъ въ лагерь Компьенскомъ, получилъ дозволеніе отъ Военнаго Министра обозрѣть всѣ военныя заведенія первой военной дивизіи.

— Французская ловля сельдей на Шотландскихъ берегахъ въ этомъ году окончилась и доставила рыболовамъ около 300,000 фр., и эта сумма еще можетъ удвоиться сушеніемъ и соленьемъ рыбы.

— Въ письмѣ изъ Боны отъ 25-го ч. п. м. содержится: „Кораблямъ Phare, Sphinx и Acheron повелѣно отплыть немедленно въ Тулонъ. Приказаніе къ этому послѣдному отплытію, наступило въ слѣдствіе бывшаго въ эту ночь совѣта. Полагаютъ, что эти корабли повезутъ войска, для усиленія экспедиціонной колонны. — Постскриптумъ. Я узналъ сей часъ, что Арабы 23-го опять напали на лагерь при Гуэльмѣ. Впереди ихъ была музыка Бея и изъ сильнаго нападенія можно заключать, что Арабы командуемы были главнымъ командиромъ Ахмета. Наша артиллерія до крайности разорила ихъ; поле сраженія покрыто было трупами. Въ слѣдствіе сей стычки, Герцогъ Немурскій завтра отправляется въ главную квартиру. — Другое письмо тогожъ числа сообщаетъ: „Извѣстіе о происшествіяхъ въ Тунисѣ, полученное здѣсь нами чрезъ газету Mesange, произведетъ какъ вообще полагаютъ, большую перемѣну въ сопроотивительныхъ планахъ Константиискаго Бея. Ахметъ, который не можетъ надѣяться подкрѣпленія отъ Тунисскаго Дея и не имѣетъ никакого другаго мѣста убѣжища какъ только степи, вѣрно первый выйдетъ намъ на встрѣчу и сдѣлаетъ предложенія къ выгодному и достойному для Франціи миру. Генералъ-Губернаторъ отправляется сегодня съ Принцемъ въ лагерь Медвецъ-Гамаръ. 29 или 30 ч. войско пойдетъ на Константиноу.“

LISTA IMIENN*A.

zabitych, ranionych i kontuzya dotkniętych PP. Sztabu i Ober-Oficerów 2-go batalionu piechoty półku Xięcia Warszawskiego pod wsią Tyletli, w nocy z dnia 7-go na 8-my Czerwca, pod czas wycieczki Szamila, Taszew-Hadzi i Kibit-Mahometa

Zabici:

Stabs-Kapitan Dymitr Czerthow.
Chorąży Eliasch Tutuszew.

Ranieni:

Stabs-Kapitan Antoni Krywonosów.
Chorąży Laryon Czyczikadze.
Chorąży Eliasch Borszczew.

Dotknięty kontuzya

Major Paweł Dżagilew.

WIADOMOŚĆ

O zabitych, ranionych i kontuzya dotkniętych ludzi rang wojskowych i koni, przy wzięciu szturmem wsi Aszytly, dnia 9-go Czerwca 1837 roku.

	ZABITO.					RANIONO.				KONT.DOT.			
	Podoficer.	Muzykan.	Szeregow.	Szabs-Of.	Ober-Ofic.	Podoficer.	Muzykan.	Szeregow.	Azyatow	Koni.	Ober-Ofic.	Podoficer.	Szeregow.
Półkow :													
Apszerońskiego	2	1	9	1	3	5	1	48	.	.	.	4	15
Kuryńskiego	4	1	9	.	3	4	.	46	.	.	1	3	12
Kozack. półk.													
Górali	.	.	.	.	1	.	.	1	.	.	.	.	.
Mozdokskiego	.	.	1	.	.	1	.	1	.	2	.	.	.
Sem. Kizlar.	.	.	.	.	1	1	.	.	.	3	.	1	1
Dońskiego N.													
12-go półku	.	.	1	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
19 Art. brygady													
rez. N. 2-go													
bateryi	.	.	.	.	.	.	.	.	.	3	.	.	5
Czeczeńców	.	.	.	.	.	.	.	.	1	.	.	.	.
Podwl. Szam.													
Tarkowsk.				.	.	.	.	.	1	.	.	.	.
Kazach. dist.	.	.	.	.	.	.	.	.	1	.	.	.	.
Ogół	6	2	20	1	8	11	1	95	3	9	1	8	31
Autentyki podpisać Jenerał-Major Fezi.													
(Ruski Inwalid.)													

Autentyki podpisał Jenerał-Major Fezi.

(Русскій Инвалидъ.)

Piszą z Warszawy od 9 Października: Gerard Maurycy Witowski, Autor Pustelnika z Krakowskiego przedmieścia i wielu innych dzieł, po ciężkiej chorobie w dniu wczorajszym, zszedł z tego świata w 50 wieku życia swojego, z powszechnym żalem familii i przyjaciół. (G. C.)

WIADOMOŚCI ZAGRANICZNE.

FRANCYA.

Paryż, dnia 3 Października.

Minister spraw wewnętrznych, w towarzystwie Prefekta policyi, odbywał dzisiaj na Polu Marsowém musztrę piechoty i kawalerii gwardyi narodowej. Po ukończeniu musztry, Minister ugoszczał wszystkich oficerów tego korpusu. — Xięcia Talleyranda w końcu ter. miesiąca, jednocześnie z P. Thiers do Paryża oczekują.

— Król. Pruski Jenerał-Porucznik Hrabia Dohna, który znajdował się na manewrach w obozie pod Compiègne, otrzymał pozwolenie od Ministra wojny, obejrzenia wszystkich zakładów wojennych pierwszej dywizyi wojskowej.

— Francuzkie rybołówstwo śledzi na brzegach Szkockich, ukończyło się w tym roku i przyniosło rybakom około 300,000 fr., jakowa summa przez suszenie i solenie ryb, może się jeszcze podwoić.

— List z Bony pod d. 25 z. m. donosi: „Okrety Phare, Sphinx i Acheron, otrzymały rozkaz niezwłocznie wypłynąć do Tulonu, co nastąpiło skutkiem Rady odbytej tej nocy. Rozumiej, iż okręty te powiozą woyska, dla powiększenia kolumny ekspedycyjnej. — Przypisek. Dowiaduję się w tej chwili, że Arabowie d. 23 powtórnie uderzyli na oboz pod Guelma. Mieli oni na czele swoim muzykę Beja, i z dzielnego uderzenia można wnosić, że Arabowie dowodzeni byli przez naczelnego dowódcę Achmeta. Artyllerya nasza położyła ich na mieyscu; pole bitwy, okryte było trupami. Skutkiem tego wypadku, Xiężę Nemours, udaje się jutro do głównej kwatery.“ — W innym liście teyże daty czytamy: „Wiadomość o wypadkach w Tunecie, otrzymana tu przez galiotę Mesange, sprawi, jak rozumieją powszechnie, wielką zmianę w planach oporu Beja Konstantyny. Achmet, który nie może się spodziewać otrzymania pomocy od Deja Tunetańskiego, ani ma innego mieysca ucieczki, jak stepy, zapewna będzie dopiero pierwszym, który wywdzie naprzeciw nas i poda warunki, korzystnego i zaszczytnego dla Francyi pokoju. Gubernator Jeneralny wyjeżdża dzisiaj z Xięciem do obozu Medjez-Hamar. Dnia 29 lub 30 wyruszy woysko na Konstantynę.“

— Правительство объявило сегодня слѣдующія телеграфическія депеши въ коихъ между тѣмъ содержатся извѣстныя уже дѣла: „*Байонна 29 Сентября въ 3½ час. утра.* Генераль Каронделетъ пишетъ къ коменданту Бургоса, что онъ 24 ч. напалъ на *Цариатеги* и вытѣснилъ его изъ Валладоліда. Последний потерпѣлъ значительную потерю. Вся артиллерія и аммуниція у него отобраны.“ — „*Бордо 30 Сент. въ полдень.* Генераль Каронделетъ, разбивъ совершенно *Цариатеги*, осаждавшіа цитадель Валладоліда, 24 ч. вечеромъ вступилъ въ сей городъ. Онъ освободилъ гарнизонъ цитадели и взялъ у непріятеля 16 пушекъ вмѣстѣ съ большимъ количествомъ военной аммуниціи. Карлисты кажется потерпѣли значительную потерю убитыми и ранеными. Пронсшествіе это произвело большое впечатлѣніе въ Старой Кастиліи.“ — „*Байонна 30 Сент. въ 7 час. вечера.* Карлисты 28-го ч. вступили на долину Агескоа обезоружили всѣхъ жителей, и много домовъ и всю деревню Гаральда зажгли а 29-го ч. отступили въ Бургуетту, откуда угрожали Валкарлосу и другимъ мѣстамъ между нашими границами и Пампелоною.“

4-го Октября.

Сегодняшній *Мониторъ* содержитъ слѣдующее засвидѣтельствовавшее Министромъ Внутрен. Дѣлъ Королевское распоряженіе: „Ст. 1. *Палата Депутатоевъ распускается.* — Ст. 2. Избирательныя коллегіи симъ призываются на 4 Ноября с. г., чтобы каждая изъ нихъ избрала Депутата. Для сей же цѣли, обѣ избирательныя коллегіи на Корсикѣ приглашаются къ 18 Ноября с. г. Ст. 3. Палаты Перовъ и Депутатовъ приглашаются на 18 Декабря с. г. Ст. 4. Нашему Министру Внутреннихъ Дѣлъ поручено привести въ исполненіе настоящее распоряженіе. Въ Тюльерійскомъ замкѣ 3 Октября 1837 г.“ — Въ другомъ Королевскомъ распоряженіи наименованы города въ которыхъ должны собраться избирательныя коллегіи.

Особенными повелѣніями засвидѣствованными Президентомъ Совѣта Король производитъ въ Перы: 1) Маркиза *д'Андины де ла Вланше*, прежняго депутата; 2) Маркиза Казимира *д'Андосса*, прежняго депутата и члена Генераль. Совѣта Жерскаго департамента; 3) Маркиза *д'Одиффре*, Президента счетной палаты; 4) Маркиза *Бельбефа* перваго Презид. Кор. Суда въ Ліонѣ; 5) Г-на *Бессіера*, депутата и Совѣтника счетнаго суда; 6) Барона *Виньона* депутата; 7) Г-на *Бурдо*, прежняго депутата; 8) Барона *Бригода* депутата; 9) Маркиза *Камбисъ д'Орсана* депутата; 10) Генераль-Лейтенанта Графа *Кастеллана*; 11) Маркиза *Шанельееля*, члена Генеральнаго Совѣта Ардешскаго департ.; 12) Г-на *Шевандье* депутата; 13) Генераль-Лейтенанта Барона *Дарриуля*; 14) Барона *Донанз* депутата; 15) Генераль-Лейтенанта Барона *Делора* депутата; 16) Барона Карла *Дюпеня*, депутата и члена Академіи Наукъ; 17) Генераль-Лейтенанта Графа *Дюроснеля*, депутата; 18) Маркиза *д'Эскайракъ де Лотюръ*, прежняго депутата; 19) Барона *Жерандо*, Государст. Совѣтника; 20) Вице-Адмирала *Гальгона* прежняго депутата; 21) Графа *Евгенія Гаркура* депутата; 22) Виконта *Гарманда д'Абанкура* Президента счетной Палаты и прежняго депутата; 23) Г-на *Юмана*, депутата и прежняго Министра Финансовъ; 24) Генераль-Лейтенанта *Жакино*; 25) Г-на *Кератри* депутата и Государст. Совѣтника; 26) Генераль-Лейтенанта Графа *Лалена д'Оденаръ*; 27) Г-на *Лапласъ-Барри*, Генераль-Адвоката Кассационнаго Суда; 28) Барона *Ломбарда* прежняго депутата; 29) Ген.-Лейт. Графа *Маршанда*; 30) Г-на *Мерильеу*, преж. депутата и Совѣтника Кассационнаго Суда; 31) Генер. Лейт. *Баилли де Монтионъ*; 32) Графа *Мобурез* депутата; 33) Г-на *Одье* депутата; 34) Г-на *Патюръ* депутата; 35) Барона *Пассе де Вандеръ*, депутата; 36) Барона *Пеле* (изъ Лозерскаго департ.) депутата; 37) Ген. Лейт. Барона *Пеле* депутата; 38) Г-на *Камилля Перье*, депутата; 39) Ген. Лейт. Барона *Пети*; 40) Г-на *Поассонъ* члена Академіи Наукъ; 41) Ген. Лейт. Виконта *Пребала*; 42) Г-на *Десфорестъ де Картдевилъ*, перваго Президента Королев. Суда въ Дуэ; 43) Г-на *Рулъ де Фонтенъ*, депутата; 44) Барона *Шопена* депутата и Генераль-Прокурора счетнаго суда; 45) Ген. Лейт. *Тибурція Себастьяни* преж. депутата; 46) Г-на *Серрюръ* Посланника въ Брюссель; 47) Г-на *Тарбе де Вокселенъ* прежняго Государст. Совѣтника; 48) Генер. Лейт. Виконта *Тирле*, депутата; 49) Виконта *Вилльберъ дю Терражъ* и 50) Вице-Адмирала *Вилломеу*.

— Сегодня не получено новѣйшихъ извѣстій изъ Бонны; но говорятъ, что Правительство очень обезпокоено извѣстіями оттуда и только еще ожидало послѣднихъ депешей Генерала *Дампремона*, чтобы по-

— Рząd ogłasza dzisiaj następujące depesze telegraficzne, które zawierają już prawie wiadomą rzecz: „*Bajonna, 29 Września o pół do 4-tej.* Jenerał *Carondelet* donosi Komendantowi Burgos, iż on d. 24 uderzył na *Zariateguy* i wypędził go z Valladolid. Ostatni poniosł znaczną stratę. Cała artyllerya i amunicya zostały mu zabrane.“ — „*Bordeaux, 30 Września o południu.* Jenerał *Carondelet* pobijwszy *Zariateguy* oblegającego cytafellę Valladolid, dnia 24-go wszedł do tego miasta. Oswobodził garnizon cytaelli i odebrał u nieprzyjaciela 16 dział z wielką liczbą amunicyi wojskowej. Karoliści ponieśli znaczną stratę się stratę w zabitych i ranionych. Wypadek ten wielkie sprawił wrażenie w Starej Kastylii.“ — „*Bajonna, 30 Września o godz. 7 wiecz.* Karoliści d. 28 wpadli na dolinę Ahescoa, rozbroili wszystkich mieszkańców, wiele domów i całą wieś Garalda spalili, a d. 29 cofnęli się ku Burguette, z kąd zagrażają Valcarlosowi i innym punktom komunikacyunym, między naszymi granicami a Pampeloną.“

Dnia 4.

Monitor dzisiejszy zawiera następujące kontrasygnowane przez Ministra spraw wewnętrznych rozporządzenie Królewskie: Art 1: *Izba Deputowanych rozwiązuje się.* — Art. 2. Kollegia wyborcze zwołują się na 4-ty Listopada ter. r., ażeby każde z nich wybrało jednego deputowanego. W tymże celu zwołują się oba Kollegia wyborcze Korsyki na 18 Listopada ter. roku. Art. 3. Izba Parów i Izba Deputowanych zwołują się na 18 Grudnia ter. r. Art. 4. Naszemu Ministrowi spraw wewnętrznych polecone jest wykonanie obecnego rozporządzenia. Dan w pałacu Tuilleryow, 3-go Paźdz. 1837.“ — W inném Królew. rozporządzeniu wymienione są miasta, w których zgromadzać się mają Kollegia wyborcze.

— Przez szczególne postanowienie, kontrasygnowane przez Prezydenta Rady, Król wynosi na Parów: 1) Margrabiego *d'Andigné de la Blanchaye*, dawniey deputowanego; 2) Margrabiego *Kazimierza d'Andossa*, dawniey deputowanego i członka Jeneralney Rady depart. Gers; 3) Margrabiego *d'Audiffret*, Prezydenta Izby Obrachunkowej; 4) Margrabiego *Belbeuf*, pierwszego Prezyd. Sądu Król. w Lyonie; 5) P. *Bessières*, deputowanego i radcę Izby Obrachunkowej; 6) Barona *Bignon*, deputowanego; 7) P. *Bourdeau*, dawniey deputowanego; 8) Barona *Brigode*, deputowanego; 9) Margrabiego *Cambis d'Orsan*, deputowanego; 10) Jen. Porucznika Hrabiego *Castellane*; 11) Margrabiego *Chailheilles*, członka Rady Jeneralney departamentu Ardèche; 12) P. *Chevandier*, deputowanego; 13) Jenerał-Porucznika Barona *Dariulle*; 14) Barona *Daurant*, deputowanego; 15) Jen. Porucz. Barona *Delort*, deputowanego; 16) Barona *Karola Dupin*, deputowanego i członka Akademii nauk; 17) Jenerał-Porucz. Hrabiego *Durosnel*, deputowanego; 18) Margrabiego *d'Escayrac de Lauture*, dawniey deputowanego; 19) Barona *Gérando*, Radcę Stanu; 20) Vice-Admirała *Halgon*, dawniey deputowanego; 21) Hrabiego *Eugeniusza Harcourt*, deputowanego; 22) Vice-Hrabiego *Harmand d'Abancourt* Prezyd. Izby Obrachun. i dawniey deputowanego; 23) P. *Humann*, deputow. i dawnieyszego Ministra skarbu; 24) Jenerał-Porucznika *Jacquinet*; 25) P. *Keratry*, deputowanego i Radcę Stanu; 26) Jenerał-Porucz. Hrabiego *Lalaine d'Audenarde*; 27) P. *Laplagne Barris*, Jeneralnego Adwokata przy Sądzie kassacyunym; 28) Barona *Lombard*, dawniey deputowanego; 29) Jenerał-Porucz. Hrabiego *Marchand*; 30) P. *Morilhou*, dawniey deputowanego i Radcę Sądu kassacyunego; 31) Jenerał-Porucz. Hrabiego *Bailly de Monthyon*; 32) Hrabiego *Mosbourg*, deputowanego; 33) P. *Odier*, deputowanego; 34) P. *Paturle*, deputowanego; 35) Barona *Pavée de Vandoeuve*, deputowanego; 36) Barona *Pelet* (z depart. Lozère) deputowanego; 37) Jenerał-Porucz. Barona *Pelet*, deputowanego; 38) P. *Kamilla Perrier*, deputowanego; 39) Jen. Porucz. Barona *Petit*; 40) P. *Poisson*, członek Akademii nauk; 41) Jen. Porucz. Vice-Hrabiego *Préval*; 42) P. *Deforest de Quartdeville*, pierwszego Prezydenta Sądu Królewskiego w Douai; 43) P. *Rouille de Fontaine*, deputowanego; 44) Barona *Schonen*, deputowanego i Jeneralnego Prokuratora Izby Obrachunkowej; 45) Jenerał-Porucz. Tyburcyusza *Sebastiani*, dawniey deputowanego; 46) P. *Serrurier*, Posła w Bruxelli; 47) P. *Tarbé de Vauxelain*, dawniey Radcę Stanu; 48) Jen-Porucz. Vice-Hrabiego *Tirlet*, deputowanego; 49) Vice-Hrabiego *Villiers du Terrage* i 50) Vice-Admirała *Villaumez*.

— Dzisiaj nie otrzymano pówszych wiadomości z Bony, lecz mówią, że Rząd przez ostatnie otrzymane ztamtąd wiadomości, bardzo stał się niespokojnym, i jeszcze tylko nowszych oczekuje depesze Jenerała *Dam-*

совѣтоваться о томъ, не будетъ ли нужно оставить экспедицію. *)

— Въ Министерство пришло уведомленіе о наступившей 29-го ч. пр. м. кончинѣ Епископа Нимескаго.

— Правительство опубликовало сегодня слѣдующія телеграфическія депеши, изъ коихъ двѣ первыя доставлены сюда курьерами, а послѣдняя по телеграфу: „Бордо 29 Сентября. Генералъ Ораа пишетъ изъ Куансы отъ 22-го ч., что онъ опять настигъ Кабреру въ окрестностяхъ сего города, разбилъ его совершенно, взялъ 900 чел. въ плѣнъ и отобралъ большое количество орудій, лошадей и снарядовъ. Карлисты уходятъ въ величайшемъ безпорядкѣ. Изъ Сарагоссы уведомляютъ отъ 26-го ч., что Эспартеро 23-го ч. стоялъ въ Альколеа на 2 часа отъ Донъ-Карлоса, котораго онъ преслѣдовалъ по направленію къ Соріи.“ — „Байонна 30 Сент. въ 5 час. вечера. Торговый курьеръ уведомляетъ, что Эспартеро пишетъ изъ Сифуэнтеса отъ 22-го ч., что Донъ-Карлосъ идетъ на Сигуэнса или Мединачеда и что онъ его неутомимо преслѣдуетъ.“ — „Байонна 2 Октября 3½ час. Мадридское Правительство уничтожило приказъ на счетъ посылки пяти баталіоновъ изъ Санъ-Себастьяна въ Кастилію, потому, что они тамъ не нужны. Донъ-Карлосъ 25-го ч. стоялъ въ окрестностяхъ Аронда на Дуэро; онъ соединился съ Царіатеги; войска Королевы старались догнать ихъ. Конституціонная партія 1837 г. при выборахъ въ Мадридъ одержала верхъ.“

5-го Октября.

Вдовствующая наследственная Великая Герцогиня Мекленбургская, въ прошлый вторникъ изъ Компьени обратно отправилась въ Германию, и нѣсколько миль сопровождаема была Герцогомъ и Герцогиней Орлеанскою. При прощаніи Герцогиня Орлеанская была глубоко тронута и въ слезахъ разсталась съ нею.

— По донесеніямъ *Journal de Paris*, бракосочетаніе Принцессы Маріи съ Герцогомъ Александромъ Виртембергскимъ, будетъ празднуемо въ Ст. Клу, и при семъ случаѣ будутъ большія торжества.

— Министерскій вечерній журналъ уведомляетъ, что Военный Министръ получилъ депешу изъ Боны до 25 ч., въ которой Генералъ Дамремонтъ въ слѣдствіе появившейся въ одномъ полку холеры, требуетъ подкрѣпленія отъ 1,200 до 1,500 чел. пѣхоты и выступленіе экспедиціи думаетъ отложить до прибытія сихъ войскъ. Министръ тотчасъ отправилъ приказъ въ Сетту, отплыть двумъ баталіонамъ 61-го полка. Войска эти на трехъ пароходахъ, придутъ въ Бону около 8 Октября.

— Правительство намѣрено отправить Посланника къ Персидскому двору, для заключенія съ симъ краемъ торговаго договора. Важное это посольство будетъ поручено Г-ну Барракинъ, который за 10 или 12 лѣтъ, служилъ въ войскѣ Аббасъ-Мирзы, гражданскимъ чиновникомъ.

— Правительство публиковало сегодня слѣдующую телеграфическую депешу: „Байонна 4 Октября въ 6 часовъ вечера, (Мадридъ 30 Сент.) Кортесы во вчерашнемъ своемъ засѣданіи, большинствомъ 84 противу 27 голос. приняли предложеніе, по коему, принятая Министромъ Финансовъ 2-го Сентября мѣра, объявляется противною уложенію. Перемѣна Министровъ несомнительна. О войнѣ нѣтъ никакихъ новѣйшихъ извѣстій.“

— *Journal du Commerce* уведомляетъ, что экспедиція въ Константиноу, отложена до будущей весны, и что Герцогъ Немурскій немедленно возвратится во Францію. (A.P.S.Z.)

ВЕЛИКОБРИТАНІЯ И ИРЛАНДІЯ.

Лондонъ, 5-го Октября.

Королева вчера совершила торжественный свой въездъ въ Брейтонъ. Газеты содержатъ самое странное описаніе, приготовленныхъ тамъ при семъ случаѣ торжествъ.

— Герцогъ Карлъ Брауншвейгскій проведеній последнее время въ Лондонѣ, пробудетъ здѣсь еще долѣе. Уполномоченнымъ его въ Парижѣ, постоянно Баронъ Андлау. — Князь Морицъ Эстергази изъ путешествія въ Сѣверную Англію, сюда возвратился.

— По частнымъ письмамъ изъ Парижа, Г. Тьерзъ будто просилъ посольскаго поста въ Римѣ, но Король отказалъ ему въ этомъ.

— Домъ Ферминъ де Тастетъ и комп. отъ 21 Сентября опять издалъ воззваніе для принятія участія въ Карлистскомъ займѣ, ссылаясь на несомнитель-

рѣмонтъ, для нарядzenia się: азали не належало отложить вы-
праву. *)

— Do Ministerium przysła wiadomość o zgonie na dniu 29 z. m., Biskupa Nimes.

— Rząd ogłosił dzisiaj następujące depesze telegraficzne, z których dwie pierwsze otrzymano częścią przez gońców, a tylko ostatnią całkiem przez telegraf: „Bordeaux 29 Września. Jenerał Oraa donosi z Cuenca pod d. 22, iż on znowu dogonił Cabrerę w okolicach tego miasta, zupełnie go pobił, 900 ludzi wziął w niewolę i zdobył wielką liczbę oręża, koni i bagaży. Karoliści uchodzą w największym nieładzie. Z Saragossy pod d. 26 donoszą, że Jenerał Espartero d. 23 stał w Alcolea, na dwie godzin oddalony od Don Carlosa, którego on ścigał w kierunku ku Soria.“ — „Bajonna, 30 Września o 5-tej po południu. Goniec handlowy donosi, że Espartero d. 22 wieczorem pisał z Cifuentes, że Don Carlos idzie na Siguenza lub Medina-celi, i że on go ściga bezustanku.“ — „Bajonna, 2-go Paździer, o pół do 4-tej. Gazeta Madrycka odwołała rozkaz, postanienia pięciu batalionów z San-Sebastian do Kastylji, gdyż tam nie są już potrzebne. Don Carlos d. 25 stał w okolicach Arando nad Duero; połączył się on z Zariateguy; woyska Królowej miały na celu doganiać ich. Stronnictwo konstytucyjne 1837 roku, na wyborach w Madrycie odniosło zwycięstwo.“

Dnia 5.

Dziedziczna Arcy-Xiężna Meklenburska wdowa, przeszłego wtorku wyjechała z Compiègne napowrót do Niemiec, i kilka mil przeprowadzana była przez Xięcia i Xiężną Orleańskich. Przy pożegnaniu Xiężna Orleańska, głęboko była wzruszoną i wśród łez rozstała się ze swą matką.

— Podług *Journal de Paris*, zaślubienie Xiężniczki Maryi z Xięciem Alexandrem Wirtemberskim, obchodzone będzie w St. Cloud, przy czém odbywać się będą wielkie uroczystości.

— *Ministryalny dziennik wieczorny* donosi, że Minister wojny otrzymał depesze z Bony do d. 25 dochodzące, w których Jenerał Damrémont, skutkiem wybuchu w jednym regimencie cholery, żąda posiłków 1,200 do 1,500 ludzi piechoty, i do przybycia tych woysk zamyśla przeciągnąć wyruszenie wyprawy. W tęże chwili Minister posłał rozkaz do Cetty, ażeby wypłynęły 2 bataliony 61-go pólku. Woyska te na trzech parochodach, około 8-go Października, przybędą do Bony.

— Rząd zamyśla wyprawić Posła do dworu Perskiego, dla zawarcia z tém państwem traktatu handlowego. Ważne to poselstwo ma być poruczone P. Barrachin, który przed 10 lub 12 laty był cywilnym urzędnikiem w woysku Abbas-Mirzy.

— Rząd ogłosił dzisiaj następującą depeszę telegraficzną: „Bajonna, 4 Października o 6-tej wieczorem, (Madryt, 30 Września). Kortezy na wczorajszym swém posiedzeniu, większością 84 przeciwko 27 głosom, przyjęły wniosek, mający na celu ogłoszenie za przeciwny ustawom, przyjęty 2 Września środek przez Ministra skarbu. Zmiana Ministrów jest niewątpliwą. Z teatru wojny żadnych nie ma nowszych wiadomości.

— *Journal du Commerce* donosi dzisiaj, że wyprawa do Konstantyny, odłożona została do następującej wiosny, i że Xięże Némours niezwłocznie powróci do Francji.. (A.P.S.Z.)

BRITANIA WIELKA I IRLANDYA.

Londyn, dnia 5-go Października.

Królowa wczora uroczysty swój wjazd odbyła do Brighton. Gazety zawierają bardzo obszernie opisanie, o poczynionych tam z tę okoliczności uroczystych przygotowaniach.

— Xięże Karol Brunswicki, który ostatnią porę roku przepędził w Londynie, zabawi tu jeszcze dłużej. Pełnomocnikiem jego w Paryżu, ciągle jest Baron Andlau. — Xięże Maurycy Esterhazy z podróży do Anglii Północney tu powrócił.

— Podług listów prywatnych z Paryża, P. Thiers miał prosić o miejsce Posła w Rzymie, lecz Król mu tego odmówił.

— Dom Fermin de Tastet i kompanii, pod d. 21 Września znowu wydał wezwanie do przyjmowania uczestnictwa w pożyczce Karolistowskiej, i odwołuje

*) *Frankfurtskij Журналъ* уведомляетъ подъ сташею: Бона 24 Сентября: „Вчера здѣсь въ Совѣтъ определено, ожидать подкрѣпленій изъ Франціи, — рѣшеніе, которое оправдываешия, перехваченнымъ письмомъ отъ Кабады.“

*) *Journal de Francfort* donosi pod rubryką: Bona 24-go Września: „Na odbytych tu wczora radzie postanowiono, oczekiwać posiłków, mających przybyć z Francji, — zamiar, który się usprawiedliwia przejętym listem, którego oddawcą był Kabail.“

ность немедленного вступления *Карла V* в Мадридъ. Заемъ заключенъ уже 12 Января 1836, и отъ 6 Февраля сего года утвержденъ *Донъ-Карлосомъ*. На первую серію 213,000 фун. уже уплачена, теперь на вторую требуютъ той же суммы.

— *Times* в биржевой своей статьѣ говоритъ о частномъ письмѣ изъ Белгій, по коему дѣйствительно составленъ былъ убійственный планъ противу Короля *Леопольда*; но *Courier* говоритъ, что нѣтъ никакого основанія, чтобы человекъ пойманный и задержанный съ пистолетомъ, дѣйствительно старался напасть на Короля; равно кажется столько мало вѣроятнымъ, что въ Белгій господствуетъ невыгодное расположеніе къ Монарху, какъ утверждали нѣкоторые Англіійскіе журналы.

— Въ понедѣльникъ въ Глазговѣ положено основаніе монументу, который будетъ воздвигнутъ въ память *Вальтеръ-Скотта*.

— Изъ Мальты отъ 13 Сентября увѣдомляютъ, что островъ сей почти совершенно освободился отъ холеры. (A.P.S.Z.)

ИСПАНІЯ.

Мадридъ, 26-го Сентября.

Ранпортъ Генерала *Ораа* къ Военному Министру, писанный 22-го ч. изъ Куэнсы: „Ваше Превосходительство! Двадцать уже дней войско находящееся подъ моею командою, совершало обременительные походы, пока наконецъ перевѣсь Графа *Лухана* представилъ возможность одержать надъ непріятелемъ побѣды, о которыхъ я уже увѣдомилъ. Хотя переправа чрезъ Тагъ замедлила вчера значительно мой походъ, однако я успѣлъ достигнуть непріятельскій аріергардъ и взять у него въ плѣнъ 50 чел. Сегодня утромъ выступая изъ Гуэты, я отправилъ четыре эскадрона подъ начальствомъ Бригадира *Аморъ*, съ тремя компаніями стрѣлковъ первой дивизіи, въ качествѣ моего аріергарда, а Генералу *Мендесъ-Виго* начальнику моего генеральнаго штаба и всѣмъ адъютантамъ я приказалъ стать въпереди сей колонны. Мы достигли мятежниковъ, состоящихъ изъ 11 батальоновъ пѣхоты и 5 эскадроновъ конницы, командуемыхъ *Кабрерою*, *Сансомъ*, *Цавале* и *Форкаделомъ*. Прибывъ въ деревню Аркосъ де ла Кантера, эскадроны напали на непріятеля, разорили его до крайности, убили 40 чел. и взяли въ плѣнъ 896, между коими 55 Офицеровъ. У насъ 1 убитъ и 12 ранено. Остальная часть непріятеля одолжена своимъ спасеніемъ единственно отсутствію пѣхоты, которая не могла идти съ конницею, мчавшеюся рысью. Я безпрестанно преслѣдовалъ Карлистовъ, дозволяя моему войску столько единственно отдыха, сколько нужно было для употребленія пищи. Пленныхъ и раненыхъ, оружіе и всякую другую попавшуюся намъ добычу, здѣсь оставляю. Одушевленіе и строгую дисциплину войска, которымъ я честь имѣю командовать, невозможно изобразить. Кавалерія оказалась достойною той славы, которою обыкновенно отличается при каждомъ случаѣ. Тѣхъ, которые особенно отличились, я тутъ же пожаловалъ на мѣстѣ сраженія какъ о томъ Вы увѣритесь изъ подробнаго рапорта, который немедленно представлю. Между тѣмъ вручитель этой депеши Полковникъ *Белеста*, сдѣлаетъ всѣ нужныя объясненія. *Марселино Ораа*.“ (G. C.)

ПОРТУГАЛІЯ.

Лиссабонъ, 26-го Сентября.

Придворная газета объявила слѣдующій бюллетень отъ 24-го ч. с. м.: „20 ч. войско мятежниковъ сдѣлалось. Все войско переходитъ въ распоряженіе Ея Велич. Королевы, революціонные начальники составляютъ Королевство, Офицеры будутъ исключены изъ списковъ и получать жалованье опредѣленное тарифомъ 1790. Подобное же постановленіе распространяется на войска въ Валенсѣ и въ другихъ округахъ участвовавшихъ въ мятежѣ.

— Крещеніе новорожденнаго Принца, которое предполагали совершить третьяго дня, по той причинѣ что тогда была годовщина смерти *Донъ-Педро*, отложено на 1-е ч. Октября; слышно что онъ будетъ названъ *Донъ-Педромъ*. (G. C.)

ТУРЦІЯ.

Константинополь, 13-го Сентября.

Австрійскій военный пароходъ *Марія-Анна* вошелъ въ Черное море. Порты строго соблюдая трактатъ заключенный въ Гункиаръ Ескелесси, не хотѣла его сначала впустить въ море, которое закрыто для военныхъ кораблей другихъ націй, во вниманіи однако къ тому, что на семь кораблей находился Императорскій братъ, послѣдовало исключительное дозволеніе, но по предварительнымъ съ обѣихъ сторонъ переговорамъ. (G. C.)

ВИДЬНА. Типографъ А. Марциновскаго. Печатать дозволяется. Октября 12 д. 1837 г. — Цензоръ Стат. Совѣтъ. Кав. Лейбъ-Боревскій.

сіе до niezawodności прѣдкіею вѣщанію *Карола V* до Мадридъ. Поѣздки заварта жу została 12 тycznia 1836 року і потвiердзона przez *Don Carlosa* 6-go Lutego tegoż roku. Na pierwszą serią z 213,000 funt. już wypłacono; na drugą dopiero, podobnej żądają wypłaty.

— *Times* w artykule swym giełdowym mówi o listach prywatnych z Belgii, podług których, rzeczywiście był na celu plan morderczy przeciwko Królowi *Leopolda*; lecz zapewniają, iż żadnej przyczyny nie ma do wierzenia, że człowiek, który został zatrzymany i aresztowany z pistoletem, istotnie przedsiębrał zamach na Króla; również mało zdaje się być prawdziwym, że w Belgii panuje nieprzyjacielski sposób myślenia przeciwko Monarchy, jak utrzymywały niektóre dzienniki Angielskie.

— W poniedziałek w Glasgowie założono fundament na monument, który się tam ma wybudować ku pamięci *Walter-Scotta*.

— Z Malty pod d. 13 Września donoszą, że wyspa ta prawie zupełnie wolną została od cholery. (A.P.S.Z.)

HISZPANIA.

Madyt, dnia 26 Września.

Raport Jenerała *Oraa* do Ministra Woyny, datowany d. 22 z Cuenca. „Excellencya! Od dni dwudziestu odbywało woysko, któremu dowodzę, ciężkie pochody, aż nareszcie zwycięstwo Hrabi *Luchana*, podało nam sposobność otrzymania nad nieprzyjacielem korzyści, o których już doniosłem. Lubo przeprawa przez Tag opóźniła wczora dość znacznie mój pochód, udało mi się jednak doścignąć tylną straż nieprzyjaciela i zabrać mu 50 jeńców. Dziś rano wyruszając z Huete, wystawem cztery szwadrony pod rozkazami bratgadyera *Amor*, wraz z trzema kompaniami strzelców pierwszey dywizyi, jako przednią straż moją, a Jenerałowi *Mendez-Vigo* (Floryanowi), szefowi mego sztabu głównego i wszystkim Adjutantom, poleciłem, aby stanęli na czele tej kolumny. Doścignęliśmy huntuowników, których potęga składała się z 11 batalionów piechoty i 5 szwadronów jazdy, dowodzonych przez *Kabrera*, *Sanza*, *Zawale* i *Forcadella*. Przybywszy do wioski Arcos de la Cantera, uderzyły szwadrony na nieprzyjaciela, zniósły go do szczytu, uбили 40 ludzi i poymały 896 jeńców, między którymi 55 oficerów. My mamy jednego zabitego i 12 ranionych. Reszta nieprzyjaciela winna ocalenie swoje jedynie nieobecności piechoty, która nie mogła wydażyć za jazdą w kłusie posuwającą się. Scigałem nieustannie Karolistów, dozwalając woysku memu tyle tylko spoczynku, ile dla jedzenia potrzeba było. Jeńców i ranionych, broń, tudzież inną zdobycz, która nam w ręce wpadła, tu zostawuję. Zapał i ścisła karność woyska, któremu mam zaszczyt dowodzić, nie są do opisanja. Jazda okazała się godną tej sławy, z jaką się w każdej sposobności odznaczać zwykła. Tych, którzy się szczególnie popisali, zaraz na pobojowisku nagrodziłem, jak o tém przekonał się Wasza Excellencya ze szczegółowego raportu, który niebawnie przestac nieomieszkam. Tymczasem oddawca tej depeszy Półkownik *Belesta*, udzieli wszelkich żądanych objaśnień. *Marcelino Oraa*.“ (G. C.)

PORTUGALIA.

Lisbona, d. 26 Września.

Gazeta dworska ogłosiła następujący biuletyn z dnia 24 b. m.: „Dnia 20 poddało się woysko rokoszan. Całe woysko przechodzi pod rozporządzenie rządu N. Królowej Jmci, dowódcy rewolucyjni opuszczają Królestwo, oficerowie będą wykresleni z listy woyskowej i otrzymają żołd naznaczony taryfą 1790 roku. Takież warunki są względem woyska w Valença i innych obwodach, które w rokoszu udział miały.“

— Chrzest nowonarodzonego Królewica, który wczora miał się odbyć, został, z powodu, że to właśnie była rocznica zgonu *Don Pedra* na dzień 1 Pazdziernika odłożony; słysząc, że Xiążę otrzyma imię *Don Pedra*. (G. C.)

ТУРСЬЯ.

Konstantynopol, d. 13 Września.

Austryacki parowy okręt wojenny, *Marya-Anna*, wpłynął na morze Czarne. Porta, trzymając się ściśle traktatu zawartego w Hunkiar-Jeskelessi, nie chciała go z początku przepuścić na wody morza, które jest zamknięte dla wojennych okrętów innych narodów, ze względu jednak, że na pokładzie okrętu tego znajdował się brat Cesarski, nastąpiło wyłączone pozwolenie, ale za poprzedniem, obu stron porozumieniem. (G. C.)